

Limburgse les voor nieuwkomers en 'spijtoptanten'

LIMBURGS ACCENT

© BEREND VONK

Door Hanneke Drohm

Wie in Limburg komt wonen, leert met goed luisteren de Limburgse taal best verstaan. Maar het zelf spreken? Dat is 'angere kook'. Maar ja, een

cursus dialect voor de hele provincie is er niet. Nóg niet. Een lesmethode in verschillende varianten is in de maak.

Dé manier om als *Hollenjer* in te burgeren in Limburg? „Plat kalle”, vindt Martin Schouman (63) uit Heerlen. Twee jaar geleden verhuisde hij met zijn echtgenote vanuit Den Haag naar onze provincie. „Op de bonnefooi, omdat we het hier zo mooi vinden”, lacht Schouman. „We kenden niemand, dus zijn we om snel te integreren lid geworden van verschillende verenigingen. Bij de voetbalclub in Landgraaf heb ik tijdens vergaderingen

meteen gezegd: blijf maar gewoon plat praten. Deden ze niet. Behalve als het emotioneel wordt.”

Overal vraag ik nu om plat tegen mij te praten.

Martin Schouman, cursist

Volgens de Hagenees is het Limburgs in grote lijn wel te volgen. „Als het langzaam gaat.” Langzaam gaat het echter maar zelden. Dus als hij de cursus Kal Plat bij Schunck in Heerlen tegenkomt, bedenkt Schouman zich geen minuut. „In het begin wilde ik vooral proberen om het Limburgs beter te verstaan. Maar het is nu zo leuk, dat

ik het toch ook probeer te spreken. Al moet ik – bang om het verkeerd te doen – wel over een drempel heen. Overal vraag ik nu om plat tegen mij te praten. De reacties zijn geweldig, iedereen doet zijn best om je allerlei woorden te leren. Toen ik op de voetbalclub vertelde over de cursus, sloegen ze met hun handen op hun knieën van het lachen. ‘Word je ook prins?’, was de eerste vraag. Ze vinden het echt heel leuk.”

Animo

De cursus Kal Plat wordt sinds 2019 gegeven door Esther van Loo uit Heerlen, onder meer voorzitter van

Levende Talen Limburgs en docente Russisch. „Ik merkte dat er veel behoefte aan het leren van het *Heëlesj* was. Bij nieuwkomers, zoals Martin, maar ook bij wat ik wel eens grappend ‘spijtoptanten’ noem. Limburgers die in het Nederlands zijn opgevoed vanwege de achterhaalde gedachte dat je met alleen Nederlands verder komt”, vertelt Van Loo. „Tegenwoordig weten we dat het juist goed is om Limburgs met je kinderen te spreken. Onderzoek laat zien dat meertalige kinderen zich niet slechter uitdrukken dan eentalige kinderen. Bovendien geeft meertalig

opgroeien een voorsprong bij het leren van andere talen.”

De animo voor de cursus Heerlens is zo groot dat het idee ontstaat om een uitgebreide lesmethode Limburgs als tweede taal op te zetten voor de hele provincie. „Er is nog nergens een plek waar je Limburgs kunt leren. Veldeke heeft wel cursussen lezen en schrijven voor moedertaalsprekers, maar lessen om de taal vanaf de basis te leren zijn er buiten Heerlen nog niet”, legt Van Loo uit. Ze maakt nog drie taaldocenten enthousiast om de cursus te ontwikkelen: Bas Vissers (docent Frans en Duits), Gino Morillo Morales

(Spaans) en Marjo Jaski (Nederlands).
Financieel springt de Raod veur 't
Limburgs bij met een subsidie.

Vissers, die voor Veldeke Venlo ook
cursussen *Venloos laeze en schrieve*
geeft, vertelt dat het lesmateriaal zo
goed als klaar is: „De lesstof is opgezet
volgens de gangbare lesmethodes. Wie
'm volgt, spreekt Limburgs op A2-
eindniveau volgens het Europees
referentiekader voor talen. Dat wil
zeggen dat je zelfredzaam bent in het
Limburgs: je kunt gesprekken volgen,
jezelf uitdrukken en een gesprekje
voeren.”

Het boek bestaat uit tien hoofdstukken. Cursisten leren zich bijvoorbeeld voorstellen en een bestelling doen in het dialect.

Maar ja, hét Limburgs bestaat niet. In Venlo heb je er weinig aan om het Maastrichts te beheersen en wat moet je met Weerts in Sittard? „De opzet voor de cursus is geschikt voor het hele taalgebied, maar qua invulling spelen we in op meerdere varianten van het Limburgs. Zelf heb ik bijvoorbeeld gezorgd voor luisterfragmenten in het Venloos”, legt Vissers uit. „Een eigen cursus voor elk dorp opzetten is ondoenlijk”, vult Van Loo aan. „Daarom

focussen we op het gemeenschappelijke. En natuurlijk wijst de docent je – als je dat wilt – op de verschillen tussen dorpen.” Vissers benadrukt: „Het is trouwens niet onze bedoeling om het Nederlands uit te bannen. Wij gaan voor én én. Het Limburgs en het Nederlands kunnen prima naast elkaar bestaan en elkaar versterken.”

Het moeilijkste aan Limburgs leren? Dat zijn niet de woorden of de grammatica. „Ik merk in Heerlen dat het lastigste is om zelf te durven praten in het Limburgs”, zegt Van Loo.

„Daarom bevat de cursus veel

oefeningen om over de spreekangst heen te komen.”

Drempel

Sjors van Velzen (35) uit Heerlen beaamt dat: „Het is spannend. Lachen ze je niet uit? Ik ben geboren en getogen in Heerlen, maar heb als kind nooit Heerlens leren praten. Heel jammer. Mijn vader spreekt het wel, maar mijn moeder komt uit een Noord-Hollands gezin. Ik versta het Limburgs goed, maar zelf spreken... Nu ik Kal Plat heb gevolgd, durf ik het wel. De drempel is om *Heëlesj* te praten is een stuk lager geworden. Toch blijft het lastig. Als je eenmaal altijd Nederlands

hebt gesproken met vrienden, is het moeilijk omschakelen. Maar met mijn zoontje van drie en dochtertje van twee weken ga ik zeker plat praten.”

Missie geslaagd. Vissers en Van Loo hopen dat nog veel succesverhalen volgen.